

ЗМІСТ

Передмова до українського видання	9
Від наукового редактора	13
Подяка.....	19
Вступ	21
Розділ 1	
Русофільський проєкт: Культурна битва за Русь, 1848–1890-ті роки	38
1.1. «Вірність веде до перемоги»: українські консерватори і лояльне до системи національне відродження 1848 року	38
Пролог: Галичина в 1848 році • Місце дії – Львів • «Руська Трійця» і реакція • Вірність і зрада: травма 1848 року для українського руху • Ліві стереотипи про русинів і закиди в русофільстві 1848–1849 років	
1.2. Мовні суперечності. Зародки національно-культурної самоорганізації і перші русофільські гуртки, 1830-ті – середина 1860-х років	58
Письменники у мовній майстерні: перші дискусії про культурно-мовні орієнтири • Ранні російські впливи • «Галицко-руська Матиця» як національне товариство й освітня організація • Постановка мети «культурна нація» I: русофільські історики та їхні дослідження • Постановка мети «культурна нація» II: елітарна культура проти народної освіти • «Національний дім» русинів: Народний Дім • Погодінські колоністи: перший русофільський гурток 1850-х років і його концепція Русі	
1.3. Азбучна війна і обрядовий рух: «русофільський» спротив державній мовній та релігійній політиці, 1859–1890-ті роки	111
Правопис як політика • Азбучна війна та її резонанс • «Какографія» декретом • Поразка мовної пропаганди русофілів в останній третині XIX ст. • Церковна унія на оборонних позиціях: причини реформаторського руху та	

його попередники • Назад до «віри батьків»: «обрядовці» • Іполит Володимир Терлецький і обрядовий рух • Поразка руху – і його пізніше визнання

1.4. Підсумки:

«Антиквари» чи першопроходці? Підсумок русофільського проекту 148

Розділ 2

Русофільська політика і політика щодо русофілів в Австрії

від початку конституційної ери до зламу століть 156

2.1. Політична епоха русофілів: від перших кроків у конституційній монархії до передодня Львівського процесу, 1860–1881 роки 156

Сойм для Галичини – і газета для українців • Крайова політика і русофільство: шлях до «маніфесту русских» 1866 року • Проти поляків: «маніфест русских» у газеті «Слово» • Відмова з принципу: утвердження русофільського політичного курсу, 1868–1870 • Безпорадні централісти: «велика» русофільська політика у безвиході, 1870–1879 • Підривна діяльність і співпраця: русофіли та їхні українські національні конкуренти • «А тому ми піддалися москалеві»: форми публічної демонстрації русофільства в 1860–1870-х роках

2.2. «Небезпечні для держави»: русофільство і реакція на нього, 1882 – кінець 1890-х років 213

Конфіскації і заборона читання: держава і Церква проти русофільської преси • Русофіли як державні вороги: Збараж, Гнилички і Львівський процес про державну зраду • Русофіли перед судом: процес • Вироки й реакція • Львів і наслідки I: політика русофілів і бюрократична суперечка • Львів і наслідки II: політичний і церковний розвиток у середовищі галицьких українців від 1882 року • Розкаяння чи еміграція: львівські підсудні після 1882 року • Єдиний фронт на вимогу: що було далі

2.3. Підсумки: від співпраці до конфронтації 262

Розділ 3

Русофільські діячі та українське суспільство 265

3.1. Русофільська діяльність у народі I: виборчі кандидати від «Русскої Ради» 265

«Русская Рада» • Боротьба з виборчими маніпуляціями • Селяни в політичній роботі з народом • «Русская Рада» як українське лобі • Нав'язані кандидати, запізнілі кампанії: критика «Русскої Ради» • Поразки русофілів: приклад із провінції

- 3.2. Русофільська діяльність у народі II: рух за народну освіту 288
 Русофіли відкривають для себе «народ»: до історії заснування Товариства імені Качковського • «Молися, трудися, учися, тверезися»: завдання товариства • Еліти й «мораль» селян • Розвиток діяльності товариства • Пляма на монаршому оці: «політична» діяльність товариства та державна реакція • Читальні та сільська побутова культура • «Ми сиплемо зернята освіти»: власні свідчення читалень • Контакти з кооперативним рухом • Зростання кількості членів і розвиток філій • «Хлопське товариство» і «братство народне»? Соціальний склад членства ОМК • Жінки в Товаристві імені Качковського • Народна література Товариства імені Качковського • Символи, ритуали, культ прикладу; культура святкувань і самоінсценізація русофілів у русі за народну освіту
- 3.3. Русофіли і євреї 349
 Русофільсько-єврейська переддвиборча співпраця • Нові організації – і старі стереотипи: русофільський рух самопомочі та євреї • Іван Наумович і євреї • Русофіли й антисемітизм – декілька засадничих міркувань
- 3.4. Діячі 367
 Три покоління • Професійні групи • Біографії русофілів: повідомлення про ранні впливи • Русофільські кар’єрні дороговкази • Кар’єристи і невдахи – нетипові біографії • Від прочан до прагматиків: русофільські послы у світлі професіоналізації • Родинні зв’язки русофілів: про роль родинних контактів • Русофільські «народні отці» на провінції • «Рубіжні» діячі • Селяни й ремісники як русофільські активісти
- 3.5. Криза й розкол русофільського руху. Банківський крах: втрата економічної стійкості 429
 Привид православ’я: перші змістовні суперечності • Російська чи «діалект»? • Централізаційний тиск та українська конкуренція • «Новий курс» та старомодні русини: розкол русофільського руху • Незвичні коаліції: русофіли й польська партійна політика
- 3.6. Підсумки: «повернення» русофілів в українське суспільство 457

Розділ 4

- Росія та русофіли** 464
- 4.1. Непроста земля обітована. Стигма «русофільства» 464
 Галичина з російської перспективи • Слов’янські комітети та їхня клієнтура: приватна російська підтримка галицьких русофілів • Русофільська

- преса і російське фінансування • «Батюшка» Раєвський та його підопічні: русофільське студентське життя у Відні • Холмське питання і русофільська еміграція • Останній єпископ: Михайло Куземський у Холмі, 1868–1871 • Австрійські вчителі • Росія, з якої зняли чари: розчарування галицьких емігрантів • Земля обітована Росія? Галицькі емігранти-селяни
- 4.2. Допомога «русским у Галичині»: російські націоналісти, петербурзька центральна влада та її галицька заангажованість на початку ХХ століття 508
- Галичина як друга Холмщина • «Галицко-руское благотворительное общество» • Піар графа Бобрінського • Галицька політика Священного Синоду
- 4.3. Підсумки: аргументи на користь переоцінення ролі Росії в русофільському русі 527

Розділ 5

Русофіли та Світова війна 530

- 5.1. Культура пограниччя, соціальний протест і русофілство напередодні Світової війни 530
- «Коли прийдуть рускі»: «русофільські» чутки у прикордонні • Передісторії русофільських успіхів: приклад пропаганди православ'я • «Пропаганда схизми» напередодні війни: інцидент у Теляжі • Сільська традиція обурення: Залуччя і Ляцьке • Рух за православ'я на Лемківщині • Відпусти русофілів: перехід кордону як політична й релігійна демонстрація
- 5.2. Держава й русофіли перед Світовою війною 558
- Шпигунофобія й суперечка про компетентність • Заокеанське полювання на русофілів • Українські національні сили як антирусофільські лобі • Русофіли в полі напруги австро-російських відносин
- 5.3. Невинні жертви, розчаровані колабораціоністи: русофіли у Першій світовій війні, 1914–1915 роки 587
- Надзвичайний стан: доля русофілів на початку війни • Епілог: Галичина в час російської окупації 1914–1915 років
- 5.4. Підсумки: в тіні війни 614

Розділ 6

Заключні спостереження. Русофіли у своєму столітті 617

Джерела та література	624
Архівні матеріали • Опубліковані джерела • Періодичні видання • Біографічні джерела (за особами) • Бібліографія • Енциклопедичні видання	
Іменний покажчик	669